

Programmabegroting 2026-2029 - integraal na besluitvorming

3.2 Energie en klimaat

Ambitie

Gouda wil in 2040 CO₂-neutraal zijn en in 2050 moet de leefomgeving bestand zijn tegen klimaatveranderingen. Deze ambitie om Gouda duurzaam door te geven aan de volgende generaties, is vertaald in het Duurzaamheidsplan. Dit gaat over de thema's energietransitie, duurzame mobiliteit, verduurzaming lokale economie en het gemeentelijk vastgoed.

De gemeente wil zelf het goede voorbeeld geven door te investeren in de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed.

Een speerpunt komende periode is het klimaatbestendig inrichten van de gemeente, door onder andere verdere vergroening en goede afwatering, afgestemd op de bodemgesteldheid. Kwalitatief groen met een hoge biodiversiteit en ruimte voor water maakt de stad leefbaar en aantrekkelijk voor mens en dier.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen

Het verminderen van de gevolgen van hittestress, droogte en wateroverlast door extra vierkante meters biodivers groen en toekomstbestendige bomen. Ook het inzetten op vasthouden, hergebruiken, infiltreren en vertraagd afvoeren van hemelwater helpt hierbij.

2) Verbetering van de biodiversiteit en waterkwaliteit

De gemeente zet zich in voor een groener Gouda. Het bestaande groen krijgt gaandeweg meer kwaliteit, met kansen voor biodiversiteit en klimaatadaptatie. De gemeente gaat door met het verbinden en uitbreiden van groene structuren.

3) Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden

Extra impuls geven aan het verduurzamen van huizen en gebouwen om zoveel mogelijk energie te besparen. Het ontzorgen van inwoners en bedrijven en de opwek van duurzame energie stimuleren. Met aandacht voor gebouwbewonende diersoorten.

4) Verduurzamen gemeentelijk vastgoed

De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld en blijft investeren in de verduurzaming van haar vastgoed, maar neemt wel meer tijd voor de uitvoering. Vanwege de druk op de gemeentelijke financiën in de komende jaren is de investering uitgesmeerd over een langere periode. Dat betekent dat de doelstelling om in 2030 tenminste 55% CO₂ te reduceren later in de tijd wordt gerealiseerd. Naast de verduurzaming neemt de gemeente maatregelen om de toegankelijkheid van de gemeentelijke gebouwen in de komende twee jaar te verbeteren.

5) Investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de openbare ruimte

Integraal en duurzaam investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de inrichting van de openbare ruimte. Ook de inzet voor de aanpak van de problematiek van bodemdaling wordt voortgezet. Beperken geluidshinder en verbeteren van de luchtkwaliteit vallen hier ook onder.

3.2.1 Wat gaat de gemeente ervoor doen?

Doelstelling 1: Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen

- Uitvoeren van klimaatadaptieve maatregelen en het realiseren van aparte afvoer van riool- en hemelwater. De gemeente houdt bij maatregelen voor het afvoeren van hemelwater de voorkeursvolgorde - vasthouden, hergebruiken, infiltreren en (vertraagd) afvoeren - aan.
- Voor het tegengaan van hittestress, droogte en wateroverlast stuurt de gemeente aan op het creëren van extra waterberging, minder steen en meer biodivers groen en toekomstbestendige bomen bij (nieuw)bouwontwikkelingen, op schoolpleinen, speelplekken, bij onderhoud, herinrichting en op bedrijventerreinen.
- Uitbreiden van ecologisch (maai)beheer, het voortzetten van de aanleg van natuurlijkvriendelijke oevers en het vergroten van bewustwording.
- Uitvoeren van het Kaderplan Bodemdaling Binnenstad om de grond- en regenwateroverlast in de binnenstad te verminderen. Dit in samenwerking met het Kenniscentrum Bodemdaling & Funderingen voor kennisontwikkeling en informatievoorziening over de gevolgen van bodemdaling in combinatie met klimaatverandering. Via het Funderingsloket blijft de gemeente inwoners met advies en voorlichting op weg helpen bij funderingsonderzoek en -herstel.
- Uitvoeren van het Water- en Rioleringsprogramma, het Programma Groen Gouda, de Structuurvisie Groen en de verdiepende programma's voor Bomen en Biodiversiteit en de subsidieregeling groen-blauwe daken.

Doelstelling 2: Verbetering van de biodiversiteit en waterkwaliteit

- Het uitvoeren van maatregelen om de biodiversiteit te verbeteren op basis van het Programma Groen: Biodiversiteit. Om dit te bereiken, stuurt de gemeente onder andere op het versterken van de groenstructuur, het verbeteren van het ecologisch beheer en het biodiverser inrichten van groengebieden.
- Samenwerken met waterschappen (waterkwaliteitsbeheerders) om waterkwaliteit te verbeteren.
- Ter ondersteuning van de woningisolatie een soortenmanagementplan (SMP) laten opstellen.
- Beleid opstellen voor natuurinclusief bouwen.
- Onderzoeken waar biodiversiteit en het beperken van geluidsoverlast & luchtverontreiniging gecombineerd kunnen worden.

Doelstelling 3: Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden

- Uitvoeren Uitvoeringsstrategie energiebesparing en isolatie 2025-2032, met focus op (koop)woningen met energielabels D, E, F en G en energiearmoede. Inwoners worden geholpen door de inzet van energiecoaches en energieklussers, kleine energiebesparend maatregelen, een energieloket, meerjarige ontzorgingsaanpak voor woningisolatie en subsidies.
- Bij het toewerken naar (uiteindelijk) een aardgasvrije eindsituatie is aandacht voor de invloed van factoren zoals netcongestie, bodembescherming en geluid. Er wordt gestart met een wijkuitvoeringsplan aardgasvrij voor Plaswijck.
- Met bewoners voortzetten van onderzoeken naar de aardgasvrije warmteoplossing in Achterwillens en een deel van Kort Haarlem. Op basis van de uitkomsten met bewoners afspraken maken over het vervolg.
- Het stimuleren van de duurzame opwek met zon op daken en parkeerterreinen. Het ondersteunen van maatschappelijke organisaties, energiecoöperaties, gebouweigenaren, religieuze instellingen, MKB-ondernemers en kleine VvE's bij het verduurzamen en opweken van energie via het Duurzaamheidsfonds.
- Blijven ondersteunen van bewoners- en bedrijveninitiatieven via de SDO subsidieregeling.

Doelstelling 4: Sneller verduurzamen gemeentelijk vastgoed

- Conform de kaders van het Herstakkoord 2024 wordt het gemeentelijk vastgoed verduurzaamd. De uitvoering richt zich op alle gebouwen in eigendom van de gemeente, exclusief de sport- en onderwijsgebouwen. Het Groenhovenbad wordt wel binnen deze aanpak aardgasvrij gemaakt.
- Bij de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed is er aandacht voor de inpassing van nestgelegenheid voor gebouwbewonende diersoorten, zoals gierzwaluwen, vleermuizen en huismussen.
- Waar mogelijk zoekt de gemeente synergie met onderhouds- (MJOP) en toegankelijkheidsmaatregelen.

Doelstelling 5: Investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de openbare ruimte

- In het Beheerplan Groot- en Vervangingsonderhoud (GOVO) bepalen de criteria toegankelijkheid en kwaliteit, naast drooglegging en technische staat, de beheeropgave. Met het budget uit het Bestuursakkoord worden ook het komende jaar meer straten aangepakt. Ook is in het GOVO extra budget gereserveerd voor het verbeteren van groenvoorzieningen bij ophogingsprojecten.
- Het meerjarig en gefaseerd herstellen van kwetsbare kademuren en andere kunstwerken, vanuit het GOVO.
- Het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte (KOR_B) in de Binnenstad is het kader voor de projecten in de openbare ruimte die vanuit het Water- en Rioleringsplan en het GOVO worden uitgevoerd. Dit betreft bijvoorbeeld het herstraten en het opknappen van de Agnietenstraat en Nieuwe Haven.
- Beperken geluidshinder van wegen conform het VCP en Actieplan geluid. Inventariseren en zoveel mogelijk behouden van stille plekken; zo mogelijk samen met versterken biodivers groen. En met de uitvoering van het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen bijdragen aan betere luchtkwaliteit en minder geluidsoverlast.
- Het inzetten van een Goudse Schone Buurt Coach met als doel het bevorderen van het juist aanbieden van afval, het voorkomen van zwerfafval en het bewustmaken van inwoners over een schone buurt.

3.2.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Omgevingsdienst Midden-Holland (milieudeel)	Het doel van de Omgevingsdienst Midden-Holland (milieudeel) is het waarborgen van een veilige, duurzame en gezonde samenleving door middel van milieutaken zoals vergunningverlening, toezicht en handhaving en advisering op ruimtelijke ontwikkelingen.
Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland	Klimaatadaptatie is belangrijk om Gouda toekomstbestendig te maken en de stad leefbaar en aantrekkelijk te houden voor mens en dier. Naast het aanwezige groen in de stad, zijn de omliggende natuur- en recreatiegebieden van de Groenalliantie Midden-Holland hiervoor van groot belang. Deze gebieden dragen bij aan de vermindering van hittestress, geven inwoners van Gouda ruimte om verkoeling op te zoeken en fungeren mee in het totale wateropvangsysteem van de stad. Inwoners van Gouda recreëren onder andere in het Krimpenerhout, het Loetbos, Reeuwijkse Hout, Goudse Hout, 't Weegje, Twaalfmorgen, Oostpolder, Gouwebos en Elfhoeven. Concreet worden in 2026 quick wins uitgevoerd voor de biodiversiteit, wordt het beheer meer gericht op natuurwaarden, vindt onderzoek plaats naar verbetering van de waterkwaliteit, en wordt verkend hoe op kleine schaal duurzame energie kan worden opgewekt.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de reinigingsheffingen en de rioolheffingen ter dekking van de kosten van het ophalen en verwerken van afvalstoffen en voor de werking van een adequaat rioolstelsel. Sinds de inwerkingtreding van de omgevingswet verzorgt de BSGR de heffing en invordering van milieulegges ter dekking van de kosten voor het in behandeling nemen van de aanvraag voor een dergelijke milieuvergunning.
Cyclus N.V.	De beleidsvoornemens voor 2026 richten zich op verdere stappen richting een circulaire economie en het behalen van de nationale recycledoelstellingen. Een ander belangrijk doel is om samen met de gemeente en andere partners het aantal dumpingen en bijplaatsingen van afval te verminderen en op die manier het straatbeeld en de leefbaarheid te verbeteren. Cyclus werkt ook nauw samen met gemeenten in Midden-Holland en andere regio's. In 2026 verwelkomt Cyclus een viertal nieuwe gemeenten aan het collectief. Deze gemeenten zullen ook aandeelhouder worden. De deelname vindt plaats na besluitvorming in de aandeelhoudersvergadering.

3.2.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergegeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen	Het verminderen van de gevolgen van hittestress, droogte en wateroverlast door extra vierkante meters biodivers groen in de stad. Ook het infiltreren, vasthouden en vertraagd afvoeren van water helpt hierbij.	Genomen maatregelen tegen effecten van klimaatverandering	(Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat)
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen	Het verminderen van de gevolgen van hittestress, droogte en wateroverlast door extra vierkante meters biodivers groen in de stad. Ook het infiltreren, vasthouden en vertraagd afvoeren van water helpt hierbij.	Na een hevige regenbui blijft langer dan 2 uur water in de straat staan	(Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat)
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen	Het verminderen van de gevolgen van hittestress, droogte en wateroverlast door extra vierkante meters biodivers groen in de stad. Ook het infiltreren, vasthouden en vertraagd afvoeren van water helpt hierbij.	Maatregelen willen nemen om overlast door hitte en water rondom woning tegen te gaan	(Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat)
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen		Schaduwplekken voor verkoeling tijdens een periode van warm weer	(Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat)
Verbetering van de biodiversiteit en waterkwaliteit	De gemeente zet zich in voor een groener Gouda. Het bestaande groen krijgt gaandeweg meer kwaliteit, met kansen voor biodiversiteit en klimaatadaptatie. De gemeente gaat beginnen met het verbinden en uitbreiden van groene structuren.	Groenbalans (inclusief percentage voor groen met waarde voor biodiversiteit)	Gemeente Gouda, Geovisia
Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden		Hoofdverwarmingsinstallatie woningen (aardgas)	CBS, Regionale Klimaatmonitor: https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/84948NED/
Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden	Extra impuls geven aan het verduurzamen van huizen en gebouwen om zoveel mogelijk energie te besparen. Het ontzorgen van inwoners en bedrijven en opwek van duurzame energie stimuleren.	Gouds IsolatiePlan	
Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden	Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden	Percentage bekende hernieuwbare energie	RVO, Regionale klimaatmonitor

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Verduurzamen gemeentelijk vastgoed	De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld. De ambitie voor het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed wordt bijgesteld bij de actualisatie van de routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed naar aanleiding van temporisering. Co-2 reductie wordt jaarlijks uitgedrukt.	Reductie van de CO2-uitstoot van de gemeentelijke vastgoedporteuille	Energiemonitor gemeente Gouda
Investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de openbare ruimte	Integraal en duurzaam investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de inrichting van de openbare ruimte. Ook de inzet voor de aanpak van de problematiek van bodemdaling wordt voortgezet	Ik vind mijn buurt goed/ slecht onderhouden	Stadspeiling

3.2.4 Wat gaat het kosten?

3.2.4.1 Overzicht lasten en baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Lasten	36.007	35.683	36.477	36.468
Baten	-37.002	-37.547	-37.186	-37.180
Saldo van baten en lasten	-995	-1.864	-708	-712
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-200	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-1.195	-1.864	-708	-712

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.2.4.2 Overzicht mutaties

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties binnen dit programma weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Startbegroting	-2.135	-1.715	-641	-644
Autonome en administratieve ontwikkeling	-331	-149	-67	-68
Kadernota	0	0	0	0
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	1.270	0	0	0
Totaal	-1.195	-1.864	-708	-712

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.2.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
7.2 Riolering	-3.483	-2.868	-1.626	-1.627
7.3 Afval	-2.291	-2.304	-2.390	-2.393
7.4 Milieubeheer	4.778	3.308	3.308	3.308
Totaal	-995	-1.864	-708	-712

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.3 Wonen en leefomgeving

Ambitie

In Gouda kan iedereen prettig wonen en leven en dat wil de gemeente zo houden.

Een goede bereikbaarheid en betaalbaar woningaanbod voor elke doelgroep zijn daarvoor van belang. Er komen nieuwe woningen in Westergouwe, de Spoorzone en andere plekken in de stad. De norm is betaalbaar bouwen, natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen, en aandacht voor duurzame mobiliteit.

De goede bereikbaarheid en centrale ligging zijn een onbetwistbare kracht van Gouda. Om Gouda in de toekomst duurzaam bereikbaar te houden en goed te ontsluiten, wordt het Verkeerscirculatieplan (VCP) uitgevoerd. Met meer ruimte voor fietsers, wandelaars en het openbaar vervoer. De binnenstad wordt autoluw. Het omgevingsbeleid biedt duidelijke richting en regelgeving voor een gezonde en veilige fysieke leefomgeving.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Een toekomstbestendige woningvoorraad voor alle doelgroepen

De Woon(zorg)visie 2030 Gouda en de Regionale Realisatieagenda Midden-Holland van 2023 dienen als kader. Aanvullend is een regionale woonzorgvisie opgesteld. In 2026 maken Rijk, provincies en gemeenten verplicht een volkshuisvestingsprogramma. Hierin staat concreet hoeveel, waar en voor welke doelgroepen zij laten bouwen.

2) Actieve sturing op het woningbouwprogramma

Met het programma Versnellen woningbouw stuurt de gemeente op kansrijke ontwikkelingen en transformatie. Zij benut alle instrumenten om te sturen. Als de wetgever nieuwe mogelijkheden introduceert, vertaalt de gemeente deze naar de Goudse situatie. Dit krijgt vorm in de Routekaart versnelling woningbouw.

3) Uitvoeren van het Verkeerscirculatieplan

Met de uitvoering van het VCP creëert de gemeente meer ruimte voor fietsers, wandelaars en het openbaar vervoer. Voor een aantrekkelijk verblijfsklimaat in de binnenstad wordt zij gaandeweg autoluw.

4) Meer duurzame mobiliteit en bevoorrading

Het blijven inzetten voor meer duurzame mobiliteit en bevoorrading. Faciliteren van de openbare laadinfrastructuur en deelmobiliteit. Bevorderen van het gebruik van schonere en lichtere transportmiddelen. Ondernemers ondersteunen in de transitie naar schone en slimme logistiek.

5) Invoering van de Omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Gemeenten krijgen tot 1 januari 2032 de tijd om een (digitaal) gemeente dekkend omgevingsplan te maken. De dienstverlening aan bedrijven, organisaties en inwoners staat centraal bij uitwerking van de wettelijke instrumenten.